

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts pasts@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr. 12 (1616)

2019. gada 13. martā

Pārskats par akūtu augšējo elpceļu infekciju (AAEI) un gripas¹ izplatību 2019. gada 10. nedēļā Latvijā

2019. gada 10. nedēļā vēršanās monitoringā iesaistītajās ambulatorajās ārstniecības iestādēs (informācija saņemta no 64 ģimenes ārstu praksēm) gripas gadījumos salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju samazinājusies par 11,2%, vidēji reģistrēti 114,4 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

Pacientu vēršanās pie ārsta ar AAEI, gripu un pneimoniju vidēji uz 100 000 iedzīvotājiem²

	Vecuma grupas	06.ned.	07.ned.	08.ned.	09.ned.	10.ned.	Salīdzinot ar iepriekšējo nedēļu (%)
AAEI	Vidēji	1401,3	1352,6	1210,3	1116,3	1067,2	-4,4
	0-4	5387,5	5529,1	4703,8	4224,5	4160,7	-1,5
	5-14	4496,0	3882,4	3812,8	3528,7	2950,3	-16,4
	15-64	845,1	795,4	729,8	643,3	667,3	3,7
	65 un >	398,4	504,7	392,8	421,9	386,2	-8,5
Gripa	Vidēji	363,0	269,4	217,4	128,8	114,4	-11,2
	0-4	948,1	460,8	513,7	175,4	191,3	9,1
	5-14	735,4	407,6	418,0	212,1	192,8	-9,1
	15-64	305,9	246,1	201,3	126,5	97,3	-23,1
	65 un >	174,9	210,3	76,5	77,2	104,4	35,2
Pneimonija	Vidēji	78,5	57,6	47,7	44,3	43,8	-1,1
	0-4	105,3	138,2	80,3	63,8	63,8	0,0
	5-14	158,2	97,1	112,1	183,2	115,7	-36,8
	15-64	55,5	51,0	38,4	25,9	32,4	25,2
	65 un >	106,9	31,5	35,7	25,7	36,5	42,0

Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju samazinājusies par 4,4%, vidēji reģistrēti 1067,2 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

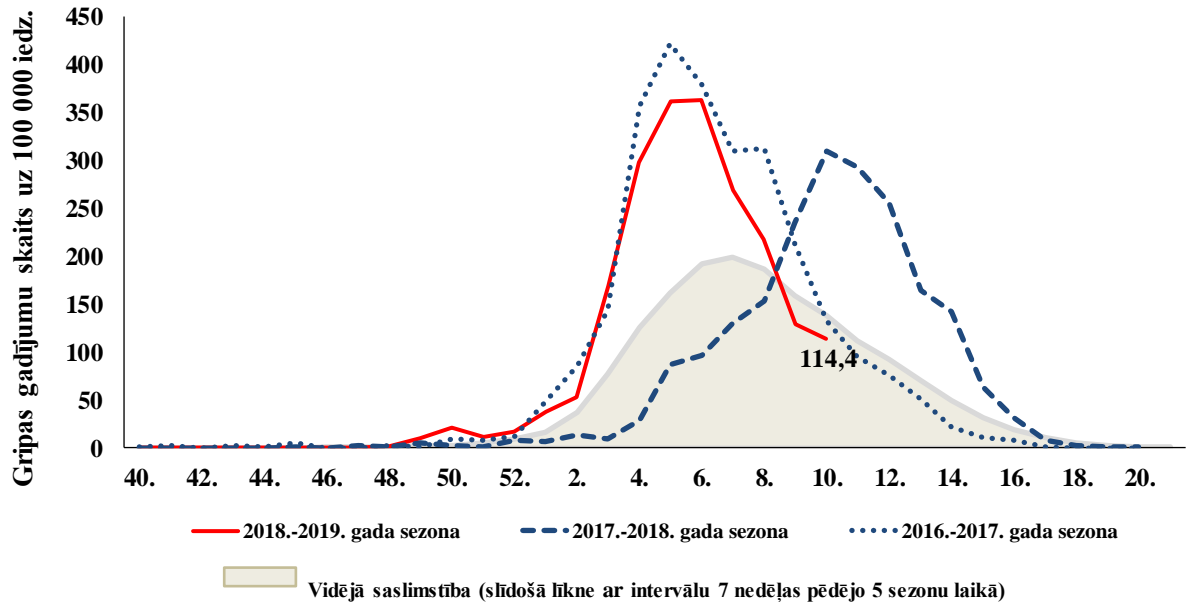
Vēršanās ambulatorajās iestādēs pneimoniju gadījumos salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju nedaudz samazinājusies (par 1,1%), vidēji reģistrēti 43,8 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

¹ Klīniskie gripas gadījumi monitoringā iekļautajās ģimenes ārstu praksēs

² Saslimstības līmenis, vai vēršanās pēc medicīniskās palīdzības nedēļas laikā, tiek aprēķināta pamatojoties uz pacientu skaitu, kas pirmo reizi sakarā ar patreizējo saslimšanas epizodi vērsušies pie ģimenes ārsta.

Vēršanās ambulatorajās iestādēs gripas gadījumos 2018.–2019. gada sezonā salīdzinājumā ar iepriekšējām sezonām un pēdējo piecu gadu vidējiem rādītājiem

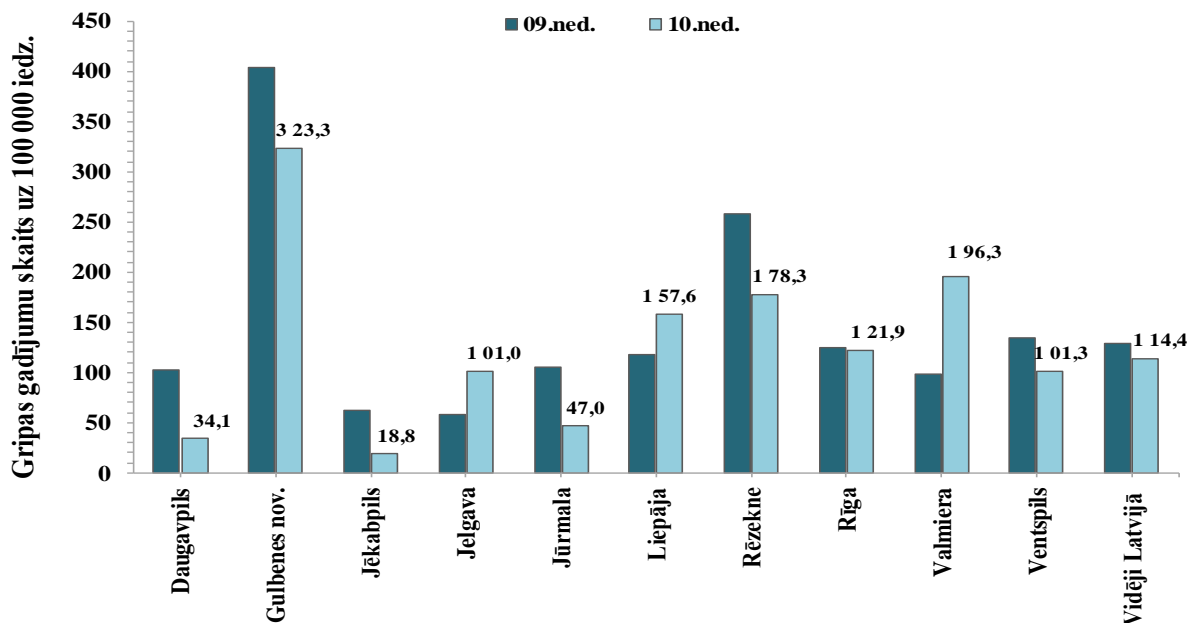
2019. gada 6. nedēļā bija sasniegta maksimālā gripas intensitāte (363,0 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem) un pēdējo četru nedēļu laikā tiek novērota gripas intensitātes samazināšanās. Iepriekšējā gripas sezonā maksimālā gripas intensitāte bija sasniegta 2018. gada 10. nedēļā (310,6 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).

Gripa atsevišķās monitoringa teritorijās

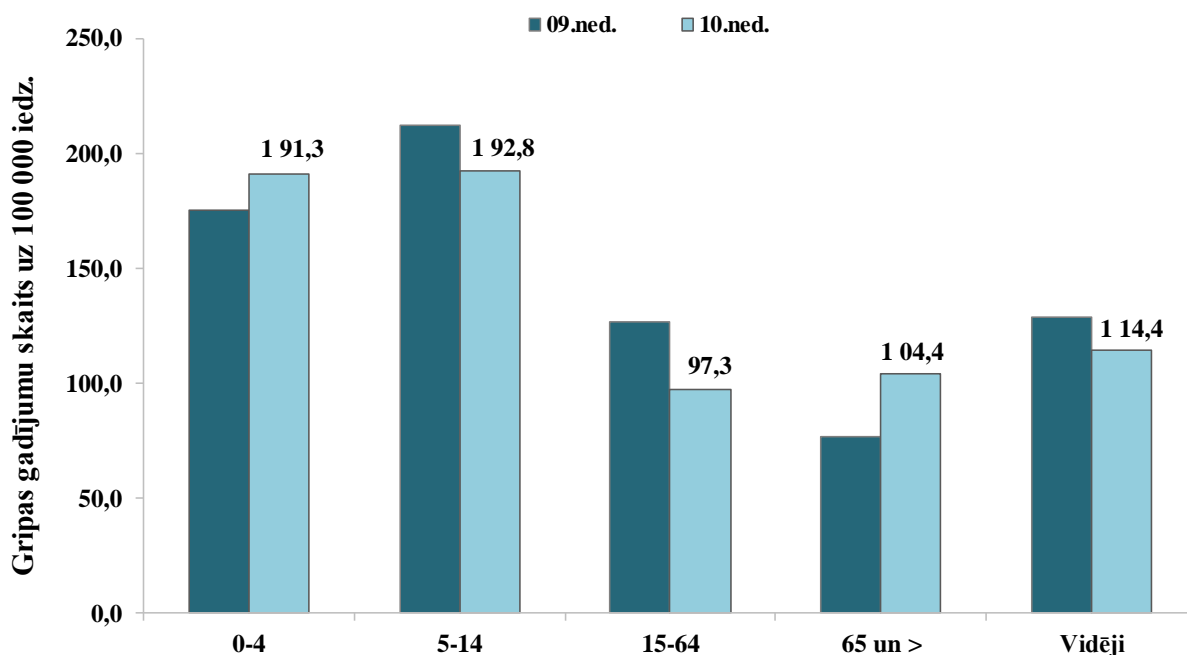
Gripas klīniskie gadījumi 10. nedēļā reģistrēti visās 10 monitoringā iekļautajās teritorijās un septiņās no tām gripas intensitāte bijusi augstāka par 100 gadījumiem uz 100 000 iedzīvotājiem.

Trijās administratīvajās teritorijās – Valmierā, Jelgavā un Liepājā, gripas intensitāte salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu palielinājusies, pārējās septiņās teritorijās gripas intensitāte samazinājusies. Visaugstākā gripas intensitāte līdzīgi kā iepriekšējā nedēļā reģistrēta Gulbenes novadā.

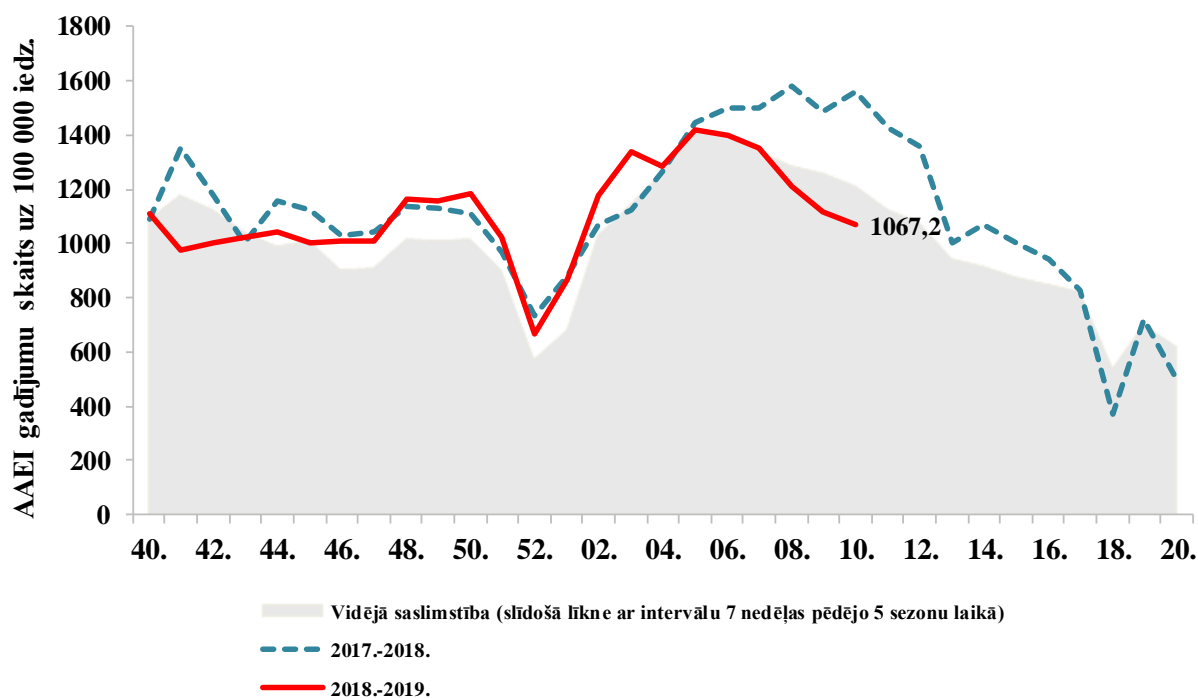
Gripa atsevišķās vecuma grupās

Visaugstākā gripas intensitāte reģistrēta bērniem 5–14 gadu un 0–4 gadu vecuma grupā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu saslimstība ar gripu palielinājusies 0–4 gadu un 65 un > gadu vecuma grupā.

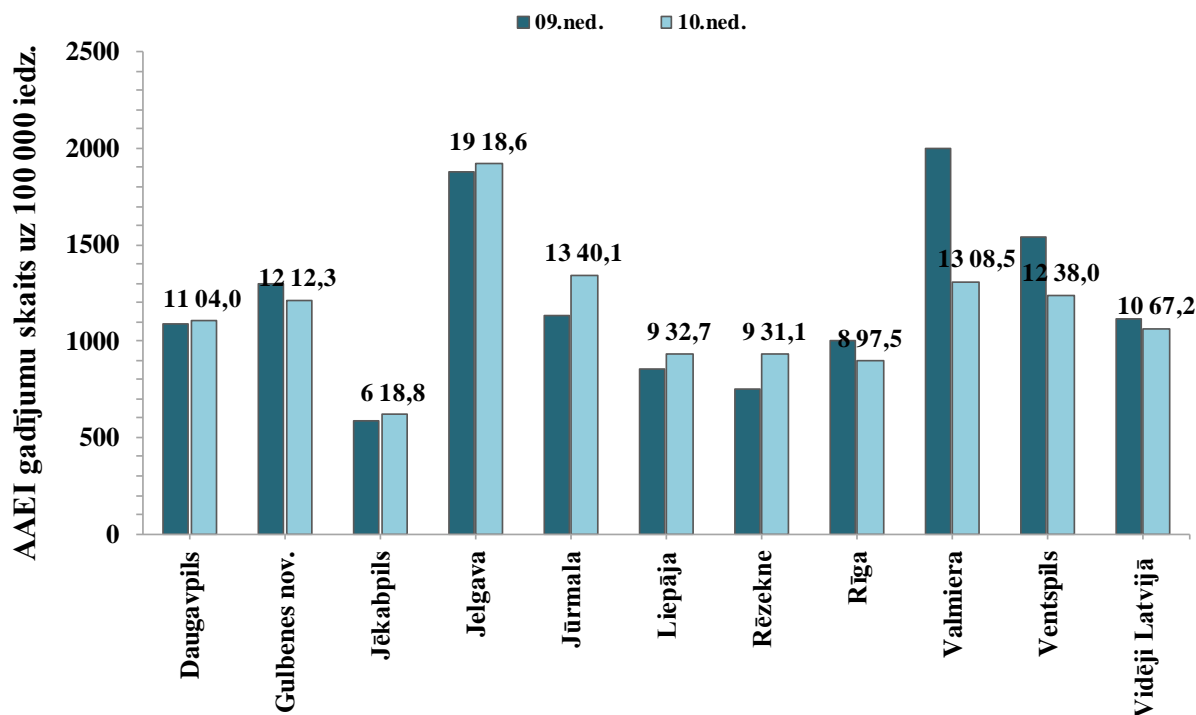
Vēršanās AAEI gadījumos ambulatorajās iestādēs 2018.–2019. gada sezonā salīdzinājumā ar iepriekšējo sezonu un piecu gadu vidējiem rādītājiem

2019. gada 10. nedēļā pacientu vēršanās ambulatorajās ārstniecības iestādēs AAEI gadījumos bijusi zemāka nekā iepriekšējās 2017.–2018. gada sezonas 10. nedēļā un pēdējo piecu gadu vidēja saslimstība attiecīgajā laika periodā.

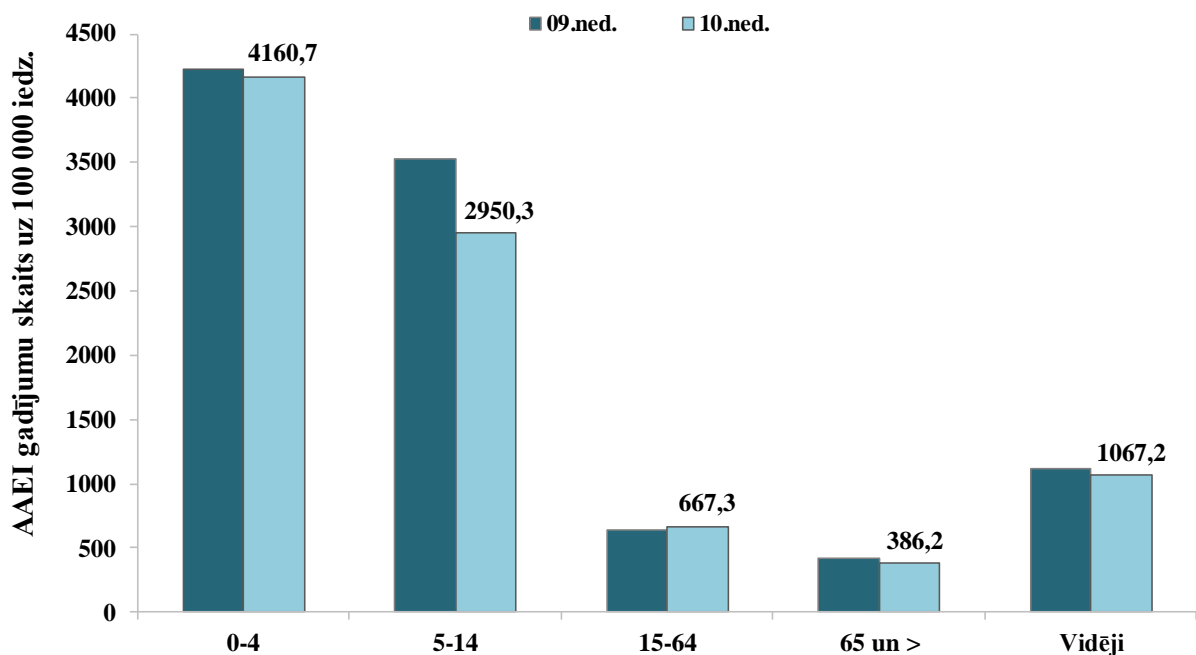
AAEI atsevišķās monitoringa teritorijās

Augstāka par vidējo saslimstība ar AAEI 2019. gada 10. nedēļā tika reģistrēta sešās administratīvajās teritorijās: Jelgavā, Jūrmalā, Valmierā, Ventspilī, Gulbenes novadā un Daugavpilī. Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu saslimstība ar AAEI palielinājusies četrās teritorijās – Valmierā, Ventspilī, Rīgā un Gulbenes novadā.

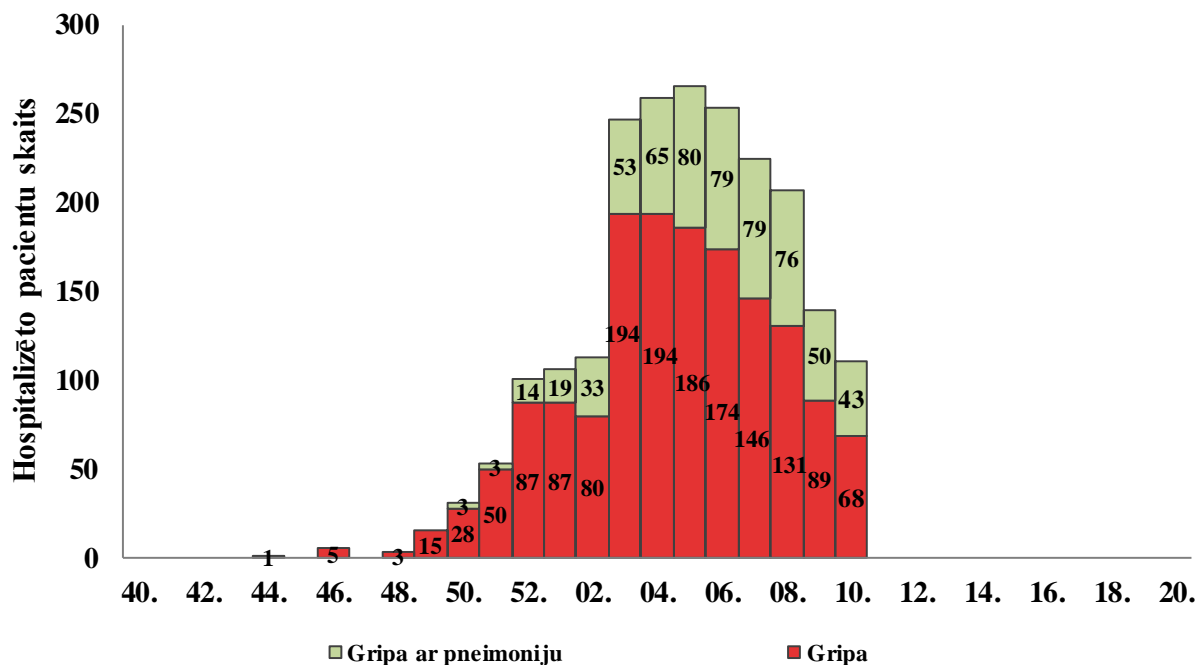
AAEI atsevišķās vecuma grupās

Visaugstākā saslimstība ar AAEI tika reģistrēta bērniem 0–4 gadu un 5–14 gadu vecuma grupā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu saslimstība ar AAEI samazinājusies visās vecuma grupās, izņemot 15–64 gadu vecuma grupu.

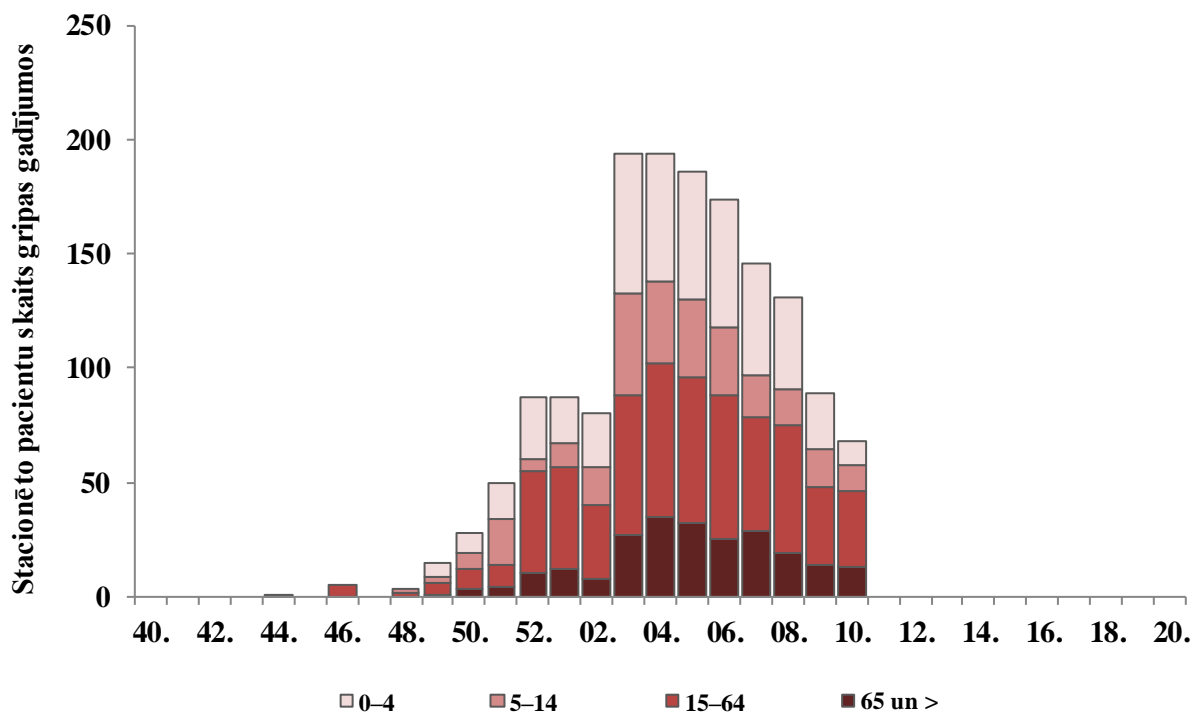
Par stacionētiem pacientiem gripas un gripas izraisītas pneimonijas gadījumos

2019. gada 10. nedēļā saņemta informācija par 111 hospitalizētiem pacientiem gripas infekcijas gadījumos: 68 (61,3%) pacienti hospitalizēti ar diagnozi *gripa* un 43 (38,7%) pacienti ar diagnozi *gripas izraisīta pneimonija*. Par hospitalizētiem pacientiem informēja deviņas monitoringā iesaistītās stacionārās ārstniecības iestādes no astoņām administratīvajām teritorijām (izņemot Jūrmalu un Ventpili).

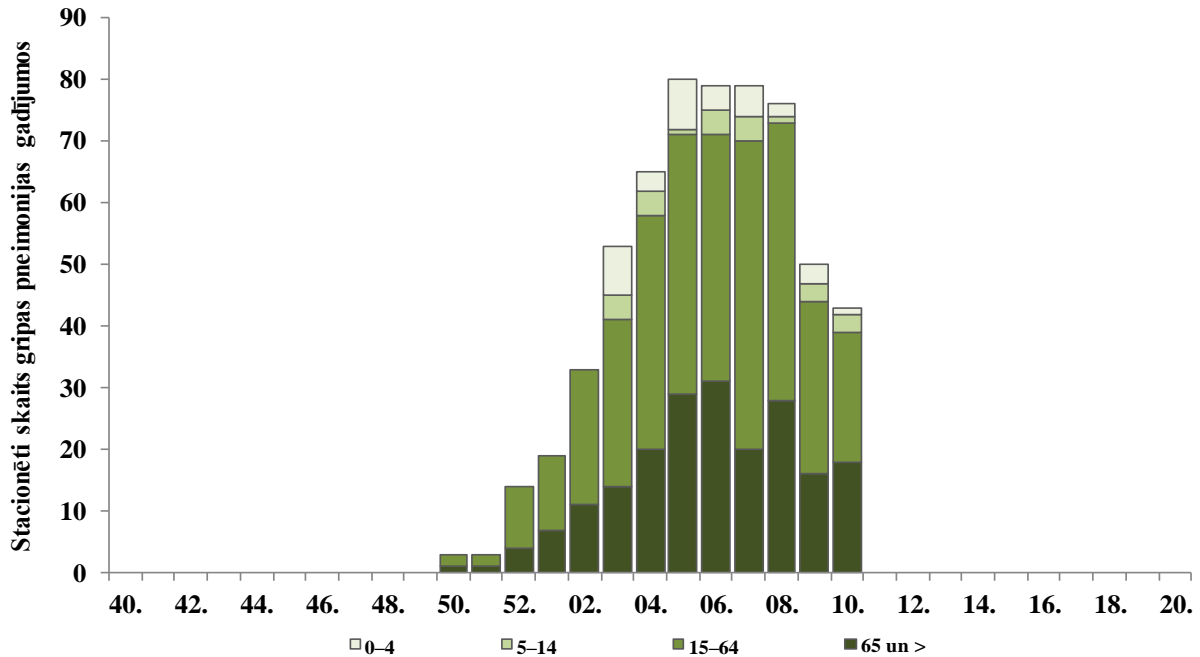

Stacionētie pacienti gripas gadījumos pa nedēļām un pa vecuma grupām

No 68 hospitalizētiem pacientiem ar diagnozi *gripa* 33 (48%) pacienti bija 15–64 gadu vecuma grupā, 13 (19%) pacienti – 65 un > gadu vecuma grupā, 12 (18%) pacienti – 5–14 gadu vecuma grupā un 10 (15%) pacienti – 0–4 gadu vecuma grupā.

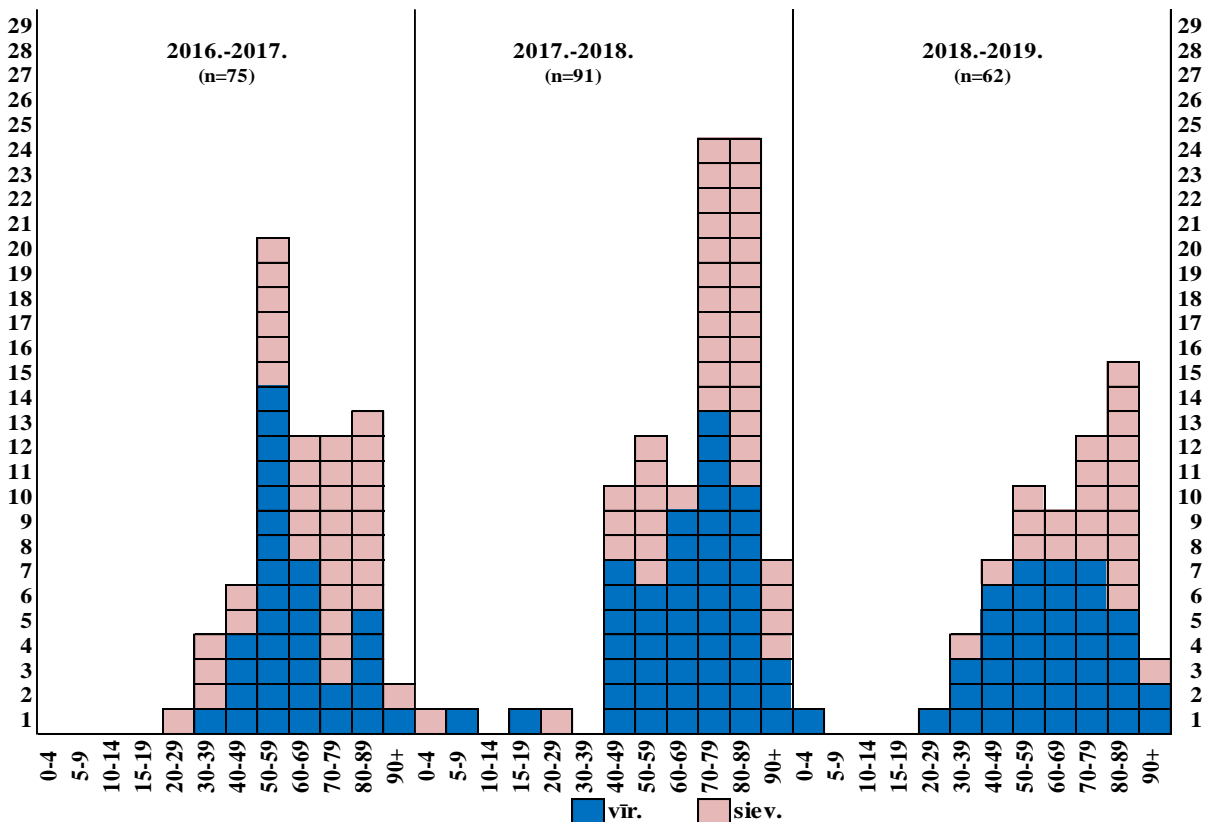

No 43 stacionētiem pacientiem ar diagnozi *gripas izraisīta pneimoniya* 21 (49%) pacients bija 15–64 gadu vecuma grupā, 18 (42%) pacienti – 65 un > gadu vecuma grupā, trīs (7%) pacienti – 5–14 gadu vecuma grupā un viens (2%) pacients – 0–4 vecuma grupā.

Par letāliem gadījumiem

Kopš sezonas sākuma saņemti 62 paziņojumi par letālo iznākumu pacientiem, kuriem diagnosticēta gripa, no tiem 60 pacientiem laboratoriski apstiprināta *A tipa* gripa un diviem pacientiem gripa bija noteikta klīniski. Mirušajiem pacientiem, izņemot dažus, bija viena vai vairākas hroniskas saslimšanas. No visiem reģistrētajiem nāves gadījumiem, par kuriem noskaidrots pacientu vakcinācijas statuss, neviens pacients nebija vakcinēts pret gripu šajā sezonā.

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums

2019. gada 10. nedēļā (ceturtdien) vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju samazinājies par 1,0%, vidēji skolas apmeklēja 89,8% skolēnu. Viszemākais skolu apmeklējums reģistrēts Jūrmalā un Jēkabpilī.

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Apmeklējumu īpatsvars no reģistrēto skolēnu skaita (%)										
	Daugavpils	Gulbenes novads	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
06.	81,5	81,3	89,4	81,3	75,1	88,1	84,0	83,1	89,1	89,3	84,9
07.	88,8	89,5	75,6	89,8	87,7	92,0	93,9	86,9	77,5	89,3	87,8
08.	92,8	90,0	76,6	90,0	85,4	92,8	92,1	89,6	86,8	90,8	89,9
09.	93,2	93,5	92,4	89,0	80,9	92,8	92,4	89,1	90,2	91,9	90,8
10.	91,6	90,2	91,7	79,9	78,7	93,1	86,4	89,9	88,3	90,2	89,8
Salīdzinājumā ar 9. nedēļu (±)	-1,6	-3,3	-0,6	-9,1	-2,2	0,3	-6,0	0,8	-1,8	-1,7	-1,0

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums

2019. gada 10. nedēļā (ceturtdien) pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju samazinājies par 5,4%, vidēji bērnudārzus apmeklēja 68,7% bērnu. Viszemākais izglītības iestāžu apmeklējums reģistrēts Daugavpilī un Rīgā.

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Apmeklējumu īpatsvars no reģistrēto pirmsskolēnu skaita (%)										
	Daugavpils	Gulbenes novads	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
06.	60,2	82,0	73,5	61,1	68,7	66,5	74,6	61,6	70,8	63,4	64,3
07.	66,9	84,4	71,4	71,3	70,1	63,1	72,8	69,4	68,3	70,3	69,4
08.	70,3	62,5	74,3	73,6	77,3	73,1	78,3	94,7	72,5	74,8	77,8
09.	68,7	64,8	76,3	78,0	75,4	66,1	83,8	75,1	69,2	76,5	74,1
10.	59,0	70,3	80,4	74,2	73,5	62,4	79,8	57,9	69,2	78,3	68,7
Salīdzinājumā ar 9. nedēļu (±)	-9,7	5,5	4,1	-3,8	-1,9	-3,7	-4,0	-17,2	0,0	1,7	-5,4

Respiratoro vīrusu cirkulācija

2019. gada 10. nedēļā SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorijā (NRL) tika izmeklēti 295 (9. nedēļā – 320) personu klīniskie paraugi, no tiem 65 (22,0%) paraugos noteikti *A tipa* gripas vīrusi (9. nedēļā – 82 jeb 25,6%).

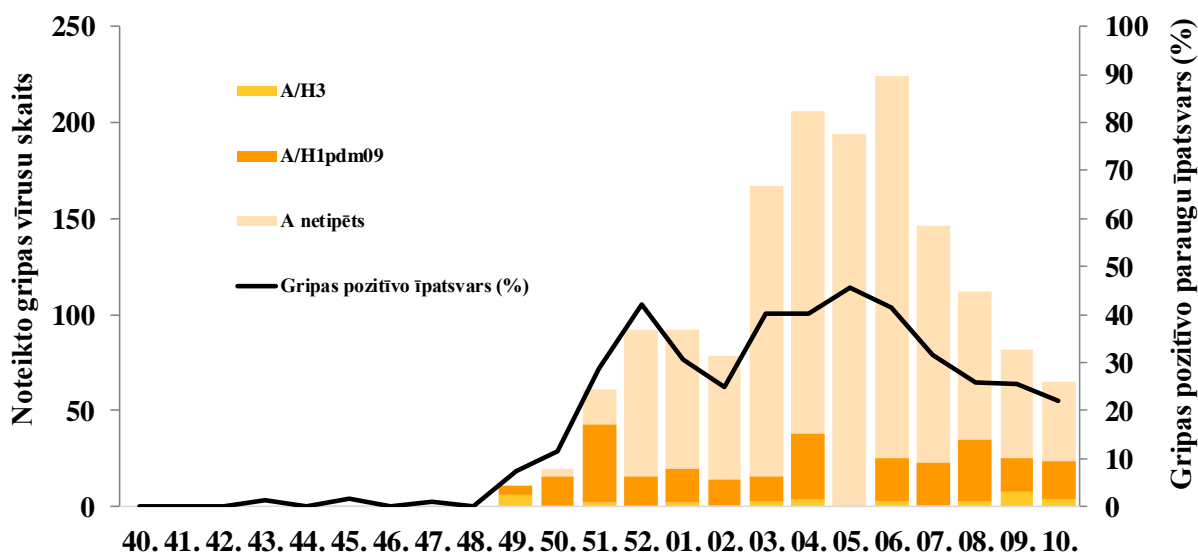
No citiem respiratoriem vīrusiem visvairāk noteikti cilvēka metapneimovīrusi (19) un respiratori sincitiālie vīrusi (10), kā arī bija noteikti rinovīrusi (8), koronavīrusi (7), adenovīrusi (3), bokavīruss (1), enterovīruss (1) un paragripas III tipa vīruss (1).

Kopš sezonas sākuma nav noteikts neviens *B tipa* gripas vīruss.

Nedēļas	Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	RSV	Adenovīrusi	Rinovīrusi	hMPV	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Pozitīvo paraugu skaits	Pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripas pozitīvo īpatsvars (%)	RSV pozitīvo īpatsvars (%)
40.	31									10				5	15	48,4	0,0	0,0
41.	63								1	12		2	1	8	24	38,1	0,0	0,0
42.	43			1			2		1	9		2		4	19	44,2	0,0	0,0
43.	66	1			2		1	2	10	16				5	37	56,1	1,5	3
44.	65						2		11	8	1	7		6	35	53,8	0,0	0
45.	64	1						3	3	10		3	1	4	25	39,1	1,6	4,7
46.	60					1	2		7	12		2	1	2	27	45,0	0,0	0
47.	91	1					2	1	10	11			1	6	32	35,2	1,1	1,1
48.	84				1		3	4	6	11		6	3	4	38	45,2	0,0	4,8
49.	150	11				2	4	13	15	16	3	6	3	6	79	52,7	7,3	8,7
50.	173	20		1		1		14	13	16	2	5	5	5	82	47,4	11,6	8,1
51.	212	61		1				11	16	13	4	9	9	9	133	62,7	28,8	5,2
52.	219	92						8	2	9			1		112	51,1	42,0	3,7
01.	300	92		1		1	2	15	8	9	5	2	5	6	146	48,7	30,7	5
02.	315	79			1	1	1	7	14	3	7	6	8	2	129	41,0	25,1	2,2
03.	417	167						17	8	9	5	4	2	5	217	52,0	40,0	4,1
04.	512	206			1			20	15	12	6	5	7	3	272	53,1	40,2	3,9
05.	425	194						16	12	6	8	7	2	2	245	57,6	45,6	3,8
06.	539	224						19	7	9	6	3	7	1	275	51,0	41,6	3,5
07.	462	146						19	4	13	8	4	10	2	206	44,6	31,6	4,1
08.	432	112				1		15	6	4	11	1	6		156	36,1	25,9	3,5
09.	320	82						12	6	7	14	5	7	1	134	41,9	25,6	3,8
10.	295	65				1		10	3	8	19	1	7	1	115	39,0	22,0	3,4
Kopā	5338	1554	0	4	5	8	19	206	178	233	99	80	86	87	2559	47,9	29,1	3,9

Gripas vīrusu tipēšana

Kopš sezonas sākuma SIA RAKUS NRL bija noteikti 1554 *A tipa* gripas vīrusi, no tiem 308 (20%) gadījumos bija noteikti gripas vīrusu apakštipi: 270 (88%) *A/H1pdm09* un 38 (12%) *A/H3*.

Gripas vīrusu celmu identifikācija

Veicot antigēnisko raksturojumu 63 *A tipa* gripas vīrusiem, visi 57 *A/H1pdm09* vīrusi raksturoti kā *A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09*-līdzīgs, savukārt no sešiem *A/H3* gripas vīrusiem četri raksturoti kā *A/Switzerland/8060/2017(H3N2)*-līdzīgs un divi kā *A/Singapore/INFIMN-16-0019/2016(H3N2)*-līdzīgs vīruss.

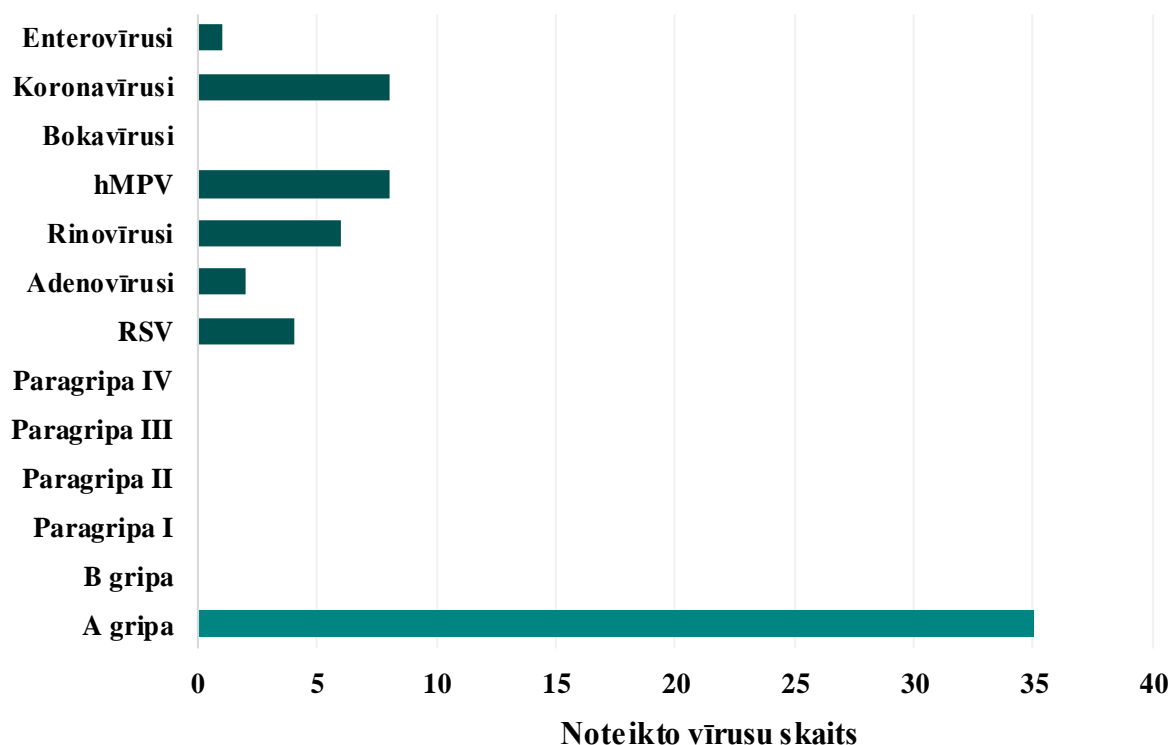
Lielākā daļa no raksturotiem gripas vīrusiem (59 no 63) pēc antigēniskām īpašībām ir līdzīgi gripas vīrusiem, kuri tika izmantoti vakcīnas ražošanā 2018.–2019. gada gripas sezonai Ziemeļu puslodē.

Gripas vīrusu antigēniskais raksturojums	Skaitis
<i>A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09</i> -līdzīgs vīruss	57
<i>A/Singapore/INFIMN-16-0019/2016(H3N2)</i> -līdzīgs vīruss	2
<i>A/Switzerland/8060/2017(H3N2)</i> -līdzīgs vīruss	4
Kopā	63

Laboratoriskie izmeklējumi gripas monitoringa tīkla ietvaros

No 29 Rīgas pilsētas ģimenes ārstu praksēm, kas piedalās gripas un citu AAEI monitoringā, 10 ģimenes ārsti veic pacientu izmeklēšanu elpceļu infekciju izraisītāju noteikšanai. 2019. gada 10. nedēļā trijās ģimenes ārstu praksēs tika izmeklēti pieci pacienti, noteikti divi *A tipa* gripa vīrusi, kā arī divi koronavīrusi un cilvēka metapneimovīruss.

Kopš 2019. gada 3. nedēļas gripas monitoringa tīklā kopā bija izmeklēti 78 klīniskie paraugi, no tiem 35 (45%) gadījumos noteikti *A tipa* gripas vīrusi (19 – *A/H1pdm*, seši – *A/H3* un 10 – netipēti). No citiem respiratoriem vīrusiem noteikti cilvēka metapneimovīrusi (8), koronavīrusi (8), rinovīrusi (6), respiratori sincitiālie vīrusi (4), adenovīrusi (2) un enterovīruss (1).

VSIA “Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” gripas vīrusu noteikšana

2019. gada 10. nedēļā saņemta informācija no VSIA “Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” (PSKUS) par 44 laboratoriski izmeklētiem paraugiem uz gripas vīrusiem, no tiem 14 (31,8%) paraugos noteikti *A tipa* gripas vīrusi. Kopš 2019. gada 3. nedēļas PSKUS bija noteikti 144 *A tipa* gripas vīrusi.

Nedēļas	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	Kopā
Izmeklēto paraugu skaits	79	75	80	75	84	56	58	44	551
Noteikti <i>A tipa</i> gripas vīrusi	24	22	17	18	28	15	6	14	144
Gripas pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	30,4	29,3	21,3	24,0	33,3	26,8	10,3	31,8	26,1

Secinājumi par gripas epidemioloģisko situāciju Latvijā

Latvijā kopš 7. nedēļas tiek novērota gripas intensitātes samazināšanās. Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu 2019. gada 10. nedēļā gripas intensitāte samazinājusies par 11%. Maksimāla gripas intensitāte šajā sezonā bija reģistrēta 6. nedēļā – 363,0 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

Latvijā joprojām reģistrēta plaša gripas izplatība. Septiņās administratīvajās teritorijās gripas intensitāte bija augstāka par 100 gadījumiem uz 100 000 iedzīvotājiem.

Visaugstākā saslimstība ar gripu, AAEI un pneimoniju reģistrēta bērniem 0–4 un 5–14 gadu vecuma grupā.

2019. gada 10. nedēļā samazinājies hospitalizēto gripas pacientu skaits, kopā bija hospitalizēti 111 pacienti, no tiem 43 (39%) bija pacienti ar *gripas izraisītu pneimoniju*.

2019. gada 10. nedēļā samazinājies vispārējās izglītības iestāžu un pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums, attiecīgi par 1,0% un 5,4%.

SIA RAKUS NRL samazinājies izmeklēto paraugu skaits un gripas pozitīvo paraugu īpatsvars, gripas vīrusi bija noteikti 22,0% paraugu. Kopš sezonas sākuma Latvijā noteikti tikai *A tipa* gripas vīrusi. No tipētiem gripas vīrusiem galvenokārt bija noteikts *A/H1N1pdm09* apakštips.

Secinājumi par gripas epidemioloģisko situāciju Eiropas reģionā 9. nedēļā

Lielākajā daļā Eiropas reģiona valstu turpinās plaša gripas izplatība ar vidējo intensitāti. Galvenokārt cirkulē *A tipa* gripas vīrusi – gan *A/H1N1pdm09*, gan *A/H3N2*.

2019. gada 9. nedēļā gripas pozitīvo paraugu īpatsvars samazinājies līdz 41,8%. Vislielākais gripas pozitīvo paraugu īpatsvars, kas pārsniedzis 50%, noteikts 3.–7. nedēļā (maksimālais 5. nedēļā).

Hospitalizēto gripas pacientu skaits tupina samazināties; visbiežāk noteikts *A/H1N1pdm09*.

Pēdējo nedēļu laikā vairākas Eiropas valstīs informēja par paaugstinātu kopējo mirstību iedzīvotāju vidū virs 65 gadiem un 15–64 gadu vecuma grupā, taču 9. nedēļā apkopotie dati liecina, ka paaugstināta mirstība sākusi samazināties.

Par gripas vakcīnu efektivitāti

Pētījumi par gripas vakcīnu efektivitāti, kuri tika veikti vairākās pasaulēs valstīs (sešas ES valstis, Kanāda, Somija, Honkonga, Zviedrija un Amerikas Savienotās Valstis) rāda, ka šajā sezonā gripas vakcīnas labāk aizsargā pret *A/H1N1pdm09* un *B tipa* gripas vīrusiem nekā pret *A/H3N2*. Provizorisks vakcīnu efektivitātes novērtējumu rezultāti apstiprina vakcīnu efektivitāti un atbalsta gripas vakcinācijas veicināšanu.

Primārie dati liecina, ka vakcīnas ir efektīvas un dati atšķiras atkarībā no pētāmās

populācijas un cirkulējošo *A tipa* gripas vīrusu apakštīpu proporcijām (augstāka vakcīnas efektivitāte ir bērniem).

PVO Eiropas reģiona gripas uzraudzības tīkla *FluNewsEurope* dati

<http://flunewseurope.org/>

PVO Eiropas reģionā par augstu gripas intensitāti informēja divas valstis (Ziemeļmaķedonijas Republika un Kosova), par vidēju gripas intensitāti ziņoja 22 valstis (visā Eiropas reģionā) un par zemu intensitāti ziņoja 22 valstis visā Eiropas reģionā.

No 48 valstīm, kuras ziņoja par ģeogrāfisko izplatību, 28 valstis (visā Eiropas reģionā) informēja par plašu gripas izplatību, astoņas par reģionālo izplatību (Eiropas austrumu, dienvidu un rietumu daļā), piecas informēja par lokālo izplatību, piecas – par sporādisko izplatību.

Uzraudzības tīklā noteikto gripas vīrusu raksturošana

Gripas vīrusu pozitīvo paraugu īpatsvars samazinājies līdz 41,8% (8. nedēļā – 49,4%). Tīkla ietvaros galvenokārt bija noteikti *A tipa* gripas vīrusi, gan *A/H1N1pdm09*, gan *A/H3N2*.

Kopš sezonas sākuma (2018. gada 40. nedēļa) gripas uzraudzības tīkla ietvaros biežāk noteikti *A tipa* gripas vīrusi (99,1%), no tipētiem vīrusiem 57,5% gadījumos bija noteikts *A/H1N1pdm09* un 42,5% gadījumos – *A/H3N2*.

Uzraudzības tīklā noteikto gripas vīrusu tipi un apakštīpi

Vīrusa tips un apakštīps	2019. gada 9. nedēļa		2018.–2019. gada sezona kopā	
	skaits	% ^a	skaits	% ^a
<i>A tipa</i> gripas vīrusi	750	99,9	17 853	99,1
<i>A(H1N1)pdm09</i>	299	52,4	7 914	57,5
<i>A(H3N2)</i>	272	47,6	5 851	42,5
<i>A netipēts</i>	179	-	4 088	-
<i>B tipa</i> gripas vīrusi	1	0,1	158	0,9
<i>B/Victoria</i> līnija	0	-	8	15,4
<i>B/Yamagata</i> līnija	0	-	44	84,6
Nav noteikta līnija	1	-	106	-
Noteikts kopā (Izmeklēts kopā)	751 (1 796)	41,8	18 011 (43 362)	41,5

^a *A* un *B tipa* vīrusiem saucējs ir kopējais noteikto gripas vīrusu skaits; *A tipa* gripas vīrusu apakštīpiem saucējs ir kopējais tipēto *A tipa* gripas vīrusu skaits; *B tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais raksturoto *B tipa* gripas vīrusu skaits

Ārpus gripas uzraudzības tīkla noteikto vīrusu tipi un apakštīpi

Vīrusa tips un apakštīps	2019. gada 9. nedēļa		2018.–2019. gada sezona kopā	
	skaits	% ^a	skaits	% ^a
<i>A tipa</i> gripas vīrusi	8 999	99,5	143 645	99,3
<i>A(H1N1)pdm09</i>	1 816	50,8	30 226	62,5
<i>A(H3N2)</i>	1 758	49,2	18 126	37,5
<i>A netipēts</i>	5 425	-	95 293	-
<i>B tipa</i> gripas vīrusi	47	0,5	1 083	0,7
<i>B/Victoria</i> līnija	0	-	21	52,5
<i>B/Yamagata</i> līnija	0	-	19	47,5
Nav noteikta līnija	47	-	1 043	-
Noteikts kopā (Izmeklēts kopā)	9 046 (36 964)	-	144 728 (584 758)	-

^a *A* un *B tipa* vīrusiem saucējs ir kopējais noteikto gripas vīrusu skaits; *A tipa* gripas vīrusu apakštīpiem saucējs ir kopējais tipēto *A tipa* gripas vīrusu skaits; *B tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais raksturoto *B tipa* gripas vīrusu skaits

Gripas vīrusu filoģenētiskais raksturojums

Gripas vīrusu filoģenētiskais raksturojums regulāri tiek veikts, lai novērtētu cirkulējošo gripas vīrusu līdzību ar vakcīnas sastāvā iekļautajiem gripas vīrusu komponentiem.

Kopš 2018. gada 40. nedēļas bija apkopoti dati par ģenētiskajām grupām 1 921 gripas vīrusam.

Filoģenētiskā grupa	Noteikto vīrusu skaits
<i>A/H1N1pdm09 A/Michigan/45/2015</i> (apakšgrupa 6B.1) ^a	1 100
<i>A/H1N1</i> pieder pie apakšgrupas, kura nav iekļauta šajā sarakstā	3
<i>A/H3 A/Alsace/1746/2018</i> (apakšgrupa 3C.2a1b)	509
<i>A/H3 A/Switzerland/8060/2017</i> (apakšgrupa 3C.2a2) ^b	43
<i>A/H3 A/Coted'Ivoire/544/2016</i> (apakšgrupa 3C.2a3)	16
<i>A/H3 A/England/538/2018</i> (3C.3a)	135
<i>A/H3 A/Singapore/16-0019-2016</i> (apakšgrupa 3c.2a1) ^d	46
<i>A/H3 A/Hong Kong/4801/2014</i> (apakšgrupa 3c.2a)	4
<i>A/H3</i> pieder pie apakšgrupas, kura nav iekļauta šajā sarakstā	26
<i>A/H3N2</i> nepieder ne pie vienas ģenētiskas grupas	5
<i>B/Vic</i> līnija <i>B/Brisbane/60/2008</i> (1A apakšgrupa)	2
<i>B/Vic</i> līnijas <i>B/Colorado/06/2017</i> (1A apakšgrupa)	4
<i>B/Vic</i> līnijas <i>B/Hong Kong/269/2017</i> (1A apakšgrupa)	7
<i>B/Vic</i> līnijas nepieder ne pie vienas ģenētiskas grupas	1
<i>B/Yamagata</i> līnijas <i>B/Phuket/3073/2013</i> ^c	20
Kopā	1 921

^a Vakcīnas komponents Ziemeļu (2018.–2019. gada sezonai) un Dienvidu (2019. gada sezonai) puslodei

^b Vakcīnas komponents Dienvidu puslodei 2019. gada sezonai

^c Četru komponentu vakcīnas sastāvā Ziemeļu puslodei (2018.–2019. gada sezonai) un Dienvidu (2019. gada sezonai) puslodei

^d Vakcīnas komponents Ziemeļu (2018.–2019. gada sezonai)

Gripas vīrusu jutība pret antivirāliem medikamentiem

Kopš sezonas sākuma uz jutību pret neiraminidāzes inhibitoriem (oseltamivir un zanamivir) testēti 1 224 gripas vīrusi (819 – *A/H1N1pdm09*, 408 – *A/H3N2* un 15 – *B tipa* gripas vīrusi). Noteikti seši *A/H1N1pdm09* vīrusi ar aminoskābju aizvietošanu neiraminidāzē, kas nosaka ievērojami samazināto jutību pret oseltamiviru un diviem no tiem tas tika apstiprināts fenotipiski, vienam *A/H3N2* noteikta samazināta jutība tikai pret oseltamiviru, un vienam *B tipa* gripas vīrusam samazināta jutība tikai pret zanamiviru.

Par smagu gripas izraisīto saslimšanu uzraudzību

No 20 valstīm, kuras ziņo par hospitalizētiem pacientiem, kuriem laboratoriski apstiprināta gripa, saņemta informācija par 232 stacionāriem pacientiem intensīvās terapijas nodaļās (ITN) un 191 pacientu citās slimnīcu nodaļās. 2019. gada 9. nedēļā hospitalizēto pacientu skaits ITN un citās slimnīcu nodaļās turpināja samazināties. Pārsvarā pacientiem bija noteikta *A tipa* gripa (>98%) un no tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem biežāk tika noteikts *A/H1N1pdm09*.

Kopējās mirstības uzraudzība EuroMOMO projekta ietvaros

<http://www.euromomo.eu/>

2019. gada 9. nedēļā projekta EuroMOMO (*European Monitoring of Excess Mortality for Public Health Action*), ietvaros 23 Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas valstis sniedza informāciju par kopējās mirstības iknedēļas rādītājiem. Pēdējo nedēļu laikā vairākās valstīs bija novērota paaugstināta kopēja mirstība iedzīvotāju vidū vecumā virs 65 gadiem un 15–64 gadu vecuma grupā, taču 9. nedēļā apkopotī dati liecina, ka paaugstināta mirstība sākusi samazināties.

Gripas un citu akūto augšējo elpceļu infekciju izplatība pasaulē PVO globālā tīkla informācija 04.03.2019.

https://www.who.int/influenza/surveillance_monitoring/updates/latest_update_GIP_surveillance/en/

Gripas aktivitāte Ziemeļu puslodes mērenā klimata joslas valstīs turpināja pieaugt.

- Ziemeļamerikā turpināja ziņot par gripas aktivitātes pieaugumu; kā dominējošs noteikts *A/H1N1pdm09*, kam seko *A/H3N2*.
- Eiropā gripas aktivitāte turpinājās paaugstināties un vairākās reģiona valstīs bija pārsniegts epidēmijas līmenis. Eiropas reģionā cirkulē gan *A/H1N1pdm09*, gan *A/H3N2*.
- Ziemeļāfrikā turpinājās paaugstināta gripas aktivitāte.
- Rietumāzijā gripas aktivitātes maksimāls līmenis tika sasniegts dažās valstīs un citās reģiona valstīs gripas intensitāte turpināja pieaugt; cirkulē visi sezonālie gripas vīrusi.
- Austrumāzijā gripas intensitāte samazinās, dominējošs ir *A/H1N1pdm09*.
- Dienvidāzijā saglabājās augsta gripas aktivitāte. Cirkulē galvenokārt *A tipa* gripa.
- Karību, Centrālamerikas un Dienvidamerikas tropiskajās valstīs gripas un RSV aktivitāte bija zema.
- Visā pasaulē galvenokārt izplatās *A tipa* gripas vīrusi.

Nacionālie gripas centri (NIC) un citas nacionālās gripas laboratorijas no 115 valstīm, reģioniem vai teritorijām ziņoja FluNet par laika periodu no 2019. gada 4. februāra līdz 17. februārim (2019. gada 1. marta dati). PVO GISRS laboratorijās izmeklēti vairāk kā 220 347 paraugi, no tiem 74 302 bija pozitīvi uz gripas vīrusiem, no kuriem 73 225 (98,6%) noteikti *A tipa* un 1 077 (1,4%) *B tipa* gripas vīruss. No *A tipa* gripas vīrusiem 19600 (65,2%) bija tipēti kā *A/H1N1pdm09* un 10447 (34,8%) kā *A/H3N2*. No raksturotajiem *B tipa* gripas vīrusiem 82 (26,2%) piederēja *B-Yamagata* līnijai un 231 (73,8%) *B-Victoria* līnijai.

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2019.–2020. gada sezonā Ziemeļu puslodē

https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2019_20_north/en/

Saskaņā ar PVO rekomendācijām 2019.–2020. gada sezonai Ziemeļu puslodē trīs-komponentu gripas vakcīnas sastāvā tiks iekļauti šādi gripas vīrusu antigēni:

- *A/Brisbane/02/2018 (H1N1)pdm09*-līdzīgs
- *par A(H3N2)* vīrusu tiks paziņots 2019. gada 21. martā
- *B/Colorado/06/2017*- līdzīgs (*B-Victoria/2/87* līnija)

Četru-komponentu gripas vakcīnas sastāvā 2019.–2020. gada sezonai Ziemeļu puslodē papildu trim minētajiem komponentiem kā ceturtais tiks iekļauts *B tipa* gripas vīrusu antigēns no *B/Yamagata* līnijas:

- *B/Phuket/3073/2013*-līdzīgs (*B/Yamagata/16/88* līnija)

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2018.–2019. gada sezonā Ziemeļu puslodē

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2018_19_north/en/

Saskaņā ar PVO rekomendācijām 2018.–2019. gada sezonai Ziemeļu puslodē trīs-komponentu gripas vakcīnas sastāvā ir iekļauti šādi gripas vīrusu antigēni:

- *A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09*-līdzīgs
- *A/Singapore/INFIMH-16-0019/2016 (H3N2)*-līdzīgs*
- *B/Colorado/06/2017*- līdzīgs (*B-Victoria/2/87* līnija)*

Četru-komponentu gripas vakcīnas sastāvā 2018.–2019. gada sezonai Ziemeļu puslodē papildu trim minētajiem komponentiem kā ceturtais ir iekļauts *B tipa* gripas vīrusu antigēns no *B/Yamagata* līnijas:

- *B/Phuket/3073/2013*-līdzīgs (*B/Yamagata/16/88* līnija)

* 2018.–2019. gada sezonas gripas vakcīnas sastāvā divi komponenti ir atšķirīgi no 2017.–2018. gada sezonas vakcīnas komponentiem;

A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-līdzīgs vīruss tika aizvietots ar *A/Singapore/INFIMH-16-0019/2016(H3N2)*-līdzīgu vīrusu, savukārt

B/Brisbane/60/2008-līdzīgs vīruss tika aizvietots ar *B/Colorado/06/2017*-līdzīgu vīrusu (*B/Victoria/2/87* līnija).

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2019. gada sezonai Dienvidu puslodē

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2019_south/en/

Trīs-komponentu vakcīnas sastāvā 2019. gada sezonai Dienvidu puslodē PVO rekomendē iekļaut šādu vīrusu antigēnus:

- *A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09*-līdzīgs
- *A/Switzerland/8060/2017 (H3N2)*-līdzīgs;
- *B/Colorado/06/2017*-līdzīgs (*B/Victoria/2/87* līnija)

Četru-komponentu vakcīnas sastāvā 2019. gada sezonai Dienvidu puslodē papildu trim minētajiem kā ceturto komponentu PVO rekomendē iekļaut *B tipa* gripas vīrusu antigēnu:

- *B/Phuket/3073/2013*-līdzīgs (*B/Yamagata/16/88* līnija)

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Oksana Martiņuka, piedaloties epidemioloģei Rainai Nikiforovai.

2018.–2019. gada AAEI un gripas monitoringa 2019. gada 10. nedēļā datus sniedza:

- 64 primārās veselības aprūpes ārsti (reģistrēto pacientu skaits bija 101675 – 5,3% no Latvijas iedzīvotāju skaita)
 - 11 stacionārās ārstniecības iestādes
 - 39 vispārējās izglītības iestādes
 - 33 pirmsskolas izglītības iestādes
- Izmantoti SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorijas (NRL) un VSIA “Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” laboratorijas dati.

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par savlaicīgi un precīzi sniegtu informāciju.

Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.